

פסטיבל ימי ענף הזית

יתקיים בתאריכים: 28.10.14 - 18.11.14

אירועים קולינאריים גליליים ואטרקציות בפסטיבל הזית יתקיים בבית הבד המפורסם באיכותו ביותר בארץ משק ג'השאן

והצ'רקסי במשרד רוה"מ, משרד התיירות, משרד החקלאות, ענף הזית במועצת הצמחים, הרשות לפיתוח הגליל, קרן קיימת לישראל, עמותות התיירות, מגדלי הזית והתיירנים עצמם, במטרה מרכזית לחזק את תעשיית הזית אשר מהווה סמל לרב תרבותיות בארצנו. ייחודו של הפסטיבל מתמקד ברב גוניות, עדתית סביב ענף הזית, דבר המבטיח הנאה ססגונית ומתמשכת בכל אירועי הפסטיבל.

שקלים לאדם. האירועים יתקיימו בימי שבת החל מה-25.10 עד ה-15.11. הפעילות תחל מהשעה 09:00 בבוקר ועד השעה 18:00. בימי שישי יהיו מרכז המבקרים ובית הבד פתוחים גם הם לקהל הרחב את פסטיבל ימי ענף הזית, מובילים בשיתוף פעולה מלא משרדי הממשלה, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משרד רה"מ, הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, הדרוזי

המיוצר מתערוכת של עלי זית וצמחים. המשתתפים יקבלו דוגמיות והסברים על הסגולות הרפואיות של התה והחליטות. אמן החול נאיף שחאדה, יעביר סדנת יצירה מחול צבעוני, ולראשונה השנה מתווספים 3 גוויי חול לבן כסוכר ומלח, צביעה בקרמיקה בצבעי גואש, המתאימה לכל המשפחה וכל אחד מהמשתתפים יכין יצירה שתישאר ברשותו. בשבתות ה-8.11 וה-15.11 תתקיימנה סדנאות של אילן החלילן להכנת חלילים מקנה סוף, כמו כן תתקיימנה סדנאות להכנת זיתים כבושים ולהכנת כדורי לבנה. במרכז המבקרים יוכלו המבקרים לרכוש במחירי פסטיבל, שמני זית כתית מעולה, זיתים בכישות גליליות, טחינה, חליטות תה גלילי, תכשירי טיפוח, דבש ועוד. במרכז הוכשר גן לפיקניק של המבקרים. האירועים יתקיימו בכל מזג אוויר. הכניסה לכל האירועים ללא תשלום. מחיר ארוחה שתוכן על ידי שפים 10

בבית הבד של משק משפחת ג'השאן במושב כלנית קיים מרכז המבקרים של משק משפחת ג'השאן שם הוא יקיים סדרה של אירועים קולינאריים, ופעילויות לכל המשפחה, בבית הבד ובמרכז המבקרים שבמושב כלנית הסמוך ליישוב מרר שבגליל התחתון. ג'ריס ג'ורג ג'השאן, ראש המשפחה והמשק, מסר כי עם פתיחת עונת המסיק ופסטיבל הזית, הוא מזמין את הנוסעים והמטיילים בגליל, לבקר בבית הבד ובמרכז המבקרים ולחוות חוויה קולינארית גלילית. האירועים במשק משפחת ג'השאן יחלו ב-25.10 בשעה 10:00 לפני הצהריים עד השעה 6 בערב. המבקרים יוכלו לקחת חלק בייצור ועצירת שמן הזית ולקנות שמן מיד לאחר עצירתו. המשתתפים יוזמנו לטעום מאכלים גליליים אותנטיים שיוכנו על ידי השפים של איגוד השפים בישראל. חברת תה עדנים בשיתוף עם שמן זית ג'השאן יקיימו טעימות מהחליטות החדשות של תה,

20 שנה לפסטיבל "ימי ענף הזית"

כמידי שנה, בימי מסיק הזיחים יתקיים בצפון פסטיבל ימי ענף הזית ה-20 במספר. בחי-בד, מרכזי מבקרים, מטעי זיחים, מסעדות ואטרקציות שונות בלמעלה מ-60 ישובים ישתפו פעולה יחדיו ויציגו למבקרים הרבים את תעשיית הזית הענפה על גווניה, תרבות, קולינריה, חירות וענף על מראות, טעמים וניחוחות

עטים הם העצים המאריכים ימים כעץ הזית. לא במקרה חזרת היונה בסיפור המבול וענף זית בפיה. לאורך כל ההיסטוריה האנושית קנה לו עץ הזית מקום של כבוד, בזכות טיב העץ, נופו ירוק העץ, פריו המזין והמשתמר בקלות לתקופה ארוכה - וכמובן - שמן הזית המשמש לבישול ואפיה, לצרכים רפואיים, לתעשיית הקוסמטיקה, למאור ועוד. עובדות, סיפורים ואגדות נקשרו סביב העץ המרשים ופריו הידוע בכל העולם. המסורת הערבית הישראלית רואה בכרם הזיתים שבכניסה לכפר דיר חנא, את המקום ממנו נטלה היונה את ענף הזית בסיפור המבול של נח. מזה מספר שנים, קנה לו שמן הזית הישראלי מקום של כבוד בין שמני הזית בעולם. גם המסורת הישראלית מקנה לזית מקום מיוחד ולא בכדי נכלל הזית בין שבעת המינים.

את פסטיבל ימי ענף הזית, מובילים בשיתוף פעולה מלא משרדי הממשלה, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משרד רה"מ, הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, הדרוזי והצ'רקסי במשרד רה"מ, משרד התיירות, משרד החקלאות, ענף הזית במועצת הצמחים, הרשות לפיתוח הגליל, קרן קיימת לישראל, עמותות התיירות, מגדלי הזית והתיירנים עצמם, במטרה מרכזית לחזק את תעשיית הזית אשר מהווה סמל לרב תרבותיות בארצנו. ייחודו של הפסטיבל מתמקד ברב גונית, עדתית סביב ענף הזית, דבר המבטיח הנאה ססגונית ומתמשכת בכל אירועי הפסטיבל.

בואו להשתתף
בחגיגת טבע אמיתית

פסטיבל ימי ענף הזית ה-20

חגיגות המסיק בגליל, בגולן ובעמקים 18.11-28.10

עונת המסיק הקרבה היא הזדמנות מצוינת ליהנות עם כל המשפחה בפסטיבל רב-תרבותי ואותנטי בחבל הארץ היפה בישראל. בואו לקחת חלק בחגיגת טבע אמיתית ולהיחשף למסורת המפוארת של הפקת שמן הזית.

• סיורים מודרכים בבתי בד • השתתפות בתהליך ייצור שמן הזית • הופעות ואירועים לכל המשפחה • הרצאות וסדנאות ייחודיות פרטים באתר הפסטיבל: zait.galil.gov.il ובדף הפייסבוק שלנו

סרוקו והתחילו לחוות
את עונת המסיק

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
MINISTRY OF AGRICULTURE & RURAL DEVELOPMENT
وزارة الزراعة وتنظيم المقريفة

חג האסיף - סיכום השנה
החקלאית שעברה על הגולן

עמ' 136

**השנה החקלאית שעברה על
הגולן למרות השנה השחונה
הצליחו החקלאים לעמוד במכסות
והיבולים היו סבירים. פרויקט חג של
שישי בגולן עמ' 136**

בענף המנגה יכול
מצויין שהתדפק
על שערי יצוא
בעולים; עזה, ירדן
וגם שוקי אירופה.

למרות הכל, שנה טובה עברה על החקלאים

דניאלה שאול

**חקלאים חדשים
בגולן אך ותיקים
בחקלאות
- אנשי גוש קטיף**

משפחות חבל קטיף, שנקלטו
היטב במושב אבני איתן,
המשיכו בפעילות חקלאית
המסורתית שפיתחו בחבל.

ון פרלטה: "למשפחות הוקצו
כ-500 דונם באזור היישוב. הם
הקימו חממות, התחילו בגידול
כרמי יין, ירקות וזיתים, חלקם
בגידול של ירקות חורף בחממות.
יש שטח נוסף שבוצעה בו הכשרה
אבל מסיבות של הנגשת מים
לשטח עדיין לא בוצעה בו נטיעה.
בתום שנת השמיטה ינטעו שם
מטעים.

**ביצד מיישמים בגולן הצפוני,
שיטות חקלאיות שפותחו בחבל
הדרומי?**

"חלקם הצליחו עם הירע שהיה
ברשותם, בתוספת לידע שנצבר
כבר בגולן".

"חג הסוכות תעשה לך
שבועת ימים פאספך מגרנך
ומיקבך: ושמת בחגך"
(דברים, ט"ז, י"ג-י"ד)

נה שחונה עברה על הגולן, האם
אפשר עדיין לבקש מחקלאי
הגולן לציית למצוות "ושמת"
בתום העונה החקלאית כאן?
ועוד לחגוג, ככתוב? "זו היתה שנה שנפתחה
בתחזיות פסימיות בגלל בעיות המים
והבצורת", אומר מיכה ון פרלטה, מנהל
הוועדה החקלאית במועצה האזורית גולן.

בראיון השנתי המסורתי לחג הסוכות,
לסיכומה של שנה חקלאית שעברה על
הגולן, הוא מציין כי אמנם היתה זו שנה
שחונה, אך היא למרות הכל היתה טובה
לחקלאים, "הצלחנו לעבור אותה בשלום",
כדבריו.

ון פרלטה: "התחזיות היו פסימיות,
המערכת האזורית, יחד עם 'מי גולן'
גיבשו תכנית, שתאפשר קיום חקלאות בלי
שייגרמו נזקים, על אף קיצוץ 25 אחוזים
מהקצאות המים השנתיות. החקלאים יודעו

המשך בעמוד 138

השנה החקלאית
שעברה על הגולן
נפתחה בתחזיות
פסימיות. למרות
השנה השחונה והרבה
בזכות קידוחי שמיר
ותכנון נבון, היבולים
במרביית הגידולים היו
סבירים. על חקלאות
מצויינת מעיבות בעיות
של שיווק וחרם,
אך התחזית לעתיד
אופטימית; עם שטחי
עיבוד נוספים, הרחבת
ענף הצאן, גידולים
חדשים והובלת הדברה
מאד מאד ירוקה
וידדותית

ענף חלב העוים: מתאים למשק המשפחתי והשוק גדל כל הזמן

בקר במרעה, הענף הייצור של הגולן כובל מאד מעליית מחירי הגזון הסודי המכילים על יסודם משקל מרובה להכין את הקשר לשמירת אדמות הלאום?

למרות הכל, שנה טובה עברה על החקלאים

המשך מעמוד 136

על כך מראש והתבקשו לפעול בהתאם.

עם תחילת העונה לא היה ברור אם תהיה לכמויות המים השפעה על היבולים, לקראת סוף העונה התברר שהחקלאים הצליחו לעמוד במכסות המים שהוקצו ובסך הכל היבולים במרבית הגידולים היו סבירים.

לסיכום שנה, סקירה על תוצאות ענפי החקלאות הגולן, גם תחזיות ומגמות לעתיד.

במטעים ובכרמים: הנשירים לא אכזבו, בעיות קשות בסגירת שווקי המגו

ון פרלטה: "מבחינת המטע, בענף התפוח, ענף הפרי הגדול ביותר בגולן, מדברים על יכול בסדר גודל של כ-50,000 טון, יכול בינוני אך יפה ביחס לנתונים של שנה קשה כזאת.

בדוברנו היו יכולים גבוהים באופן די מובהק ביחס לשנים הקודמות. בגלעינים, כמו אגס, נקטרניה ואפרסק היו נתונים בינוניים.

בענף המגו היו יכולים מאוד מאוד גבוהים אך הענף סבל בעיקר מבעיות שיווק. זהו ענף שייצר השנה כ-20,000 טון על פני 5,000 דונמים, הוא תלוי בייצוא לעזה, ירדן ואירופה. השיווק לעזה הופסק בעת מבצע 'צוק איתן', זהו שוק שקונה כמויות גבוהות בשנים רגילות, השנה לא קנה בכלל. גם השוק הירדני נסגר, הסיבות לכך לא ברורות, ניטען שהן כנראה פוליטיות. הייצוא לאירופה נפגע בגלל מדינות שמחרימות,

ון פרלטה: "שיווק המגו לעזה הופסק בעת מבצע 'צוק איתן'. גם השוק הירדני נסגר, כנראה מסיבות פוליטיות. הייצוא לאירופה נפגע בגלל מדינות שמחרימות. כך שווק הפרי בארץ במחירים נמוכים מהמחירים הרגילים בשנים רגילות, אך לא ברמת הפסד"

בעיקר סקנדינביה וצפון אירופה.

"כך שווק הפרי בארץ במחירים נמוכים מהמחירים הרגילים בשנים רגילות, אך לא ברמת הפסד.

"בענף הזית לשמן מעריכים שהיבולים יהיו ממוצעים, אך אנחנו רק בתחילת העונה. בענף הזית למאכל היבולים היו נמוכים.

"מבחינת כרמי היין, נבצרו עד עכשיו כ-70 אחוז מסך כל הכרמים, נותרו עוד זנים מאוחרים בצפון הגולן, לפי ההערכות – האיכויות מאוד טובות. היבולים היו לא גבוהים עד ממוצעים. "לכרמים בצפון הגולן, בעמק קוניטרה ובלוע אביטל, נגרמו נזקים כתוצאה מקרה בתחילת האביב.

בסך הכל – במטעים העונה היתה טובה. מזג האוויר הקיצי הנוח הביא לאיכויות טובות, המגדלים עמדו גם ביעדי השימושים

במים למרות החורף השחון, גשמי מאי עשו עבודה מאוד טובה לגידולי הצפון, לענבים, לנשירים, תפוח, דובדבן. הודות לגשמים בתחילת חודש מאי ניתן היה אף לחסוך במים.

האם להתחממות הגבול היתה השפעה על העיבוד הקטיפה בחלקות הסמוכות אליה?

"במקרים מסוימים נדרשו חקלאים לעזוב את השטחים. כמוכן, היתה תחושה לא נוחה עם חוסר ביטחון, אך בסך הכל האירועים לא היו רבים והמשקים הצליחו לקטוף את התוצרת החקלאית."

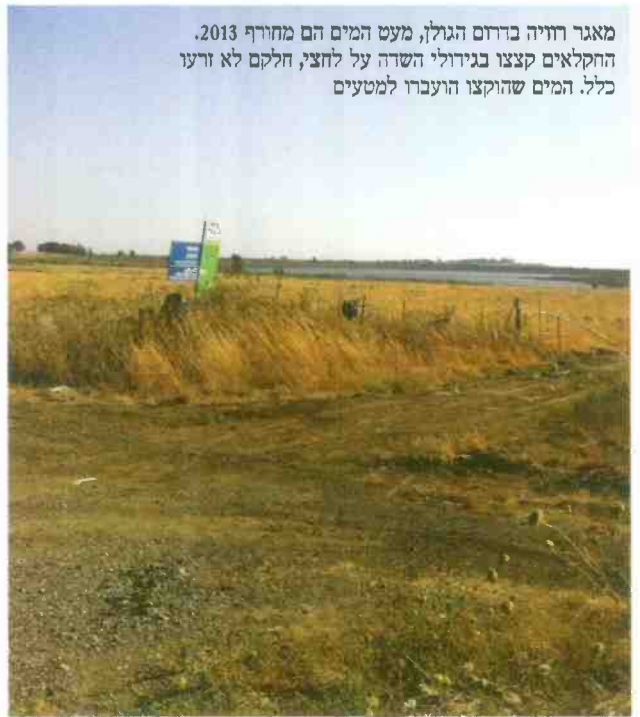
ביצד תשפיע על הענף סגירת מעבר קוניטרה והזרמת תפוחים נוספים לשוק הישראלי?

"בסופו של דבר היא תשפיע. מדובר בתוצרת של הדרוזים שתיכנס לשוק הישראלי, אשר יכולה להשפיע מבחינת כמויות ומחירים על השוק בארץ. קרוב ל-18,000 טון שעברו לסוריה מרי שנה עשו טוב לענף. את תוצאות סגירת המעבר ניתן יהיה לאמוד כשיתחיל השיווק הגדול; שלא כמו שאר הפירות, התפוחים נכנסים לקירור, הפרי משתחרר לשוק בצורה מווסתת."

המשך בעמוד 140

האוכמניות, אחד מגידולי העתיד בגולן, באג-רום נקטפו בשנים הבאות 20 טון.

מאגר רוויה בדרום הגולן, מעט המים הם מחורף 2013. החקלאים קצצו בגידולי השדה על לחצי, חלקם לא זרעו כלל. המים שהוקצו הועברו למטעים

הידירוני בנוגע לריסוס ולציין כי בגולן מתקיימת כבר כמה שנים הרברה ידידותית וטיפול בשטחים באמצעות פיזור של זבובים עקרים ומלכודות. אנחנו מהמתקדמים ומהמובילים בארץ בנושא הרברה ידידותית, למעלה מ-25,000 דונמים מטופלים כאן בשיטות של הרברה ידידותית.

נוכח סגירת שווקים, אמברנו, תחרות עם יבוא, האם עדיין יש לחקלאות עתיד?

"כן, יש לחקלאות עתיד. יש תכניות מאוד גדולות לאיגום מים, להקמת מאגרים חדשים, לתכנון הולכת קווי מים. זה כולל פרויקט גדול שכבר התחיל לתת תוצאות, מדובר בקידוחי שמיר שסייעו רבות בנושא

ון פרלטה: "קרוב ל-18,000 טון תפוחים שעברו לסוריה מדי שנה עשו טוב לענף. את תוצאות סגירת מעבר קניטרה ניתן יהיה לאמוד כשיתחיל השיווק הגדול; שלא כמו שאר הפירות, התפוחים נכנסים לקירור, הפרי משתחרר לשוק בצורה מווסתת"

המים וגרמו לכך שאפשר היה להשקות את שטחי צפון הגולן. אספקת ארבעה מליון קוב לצפון הגולן בפעם הראשונה השנה מקידוחים אלה היתה בעיתוי יוצא מן הכלל השנה.

"אפשר לסכם כי למרות השנה השחונה, היא היתה טובה לחקלאים, הצלחנו לעבור אותה בשלום."

דניאלה שאול

רפתות שנסגרו כאן. על המשק הקיבוצי והמושבים השיתופיים זה לא השפיע.

"ענף פיטום העופות, שעבר שנים קשות, נמצא עכשיו בתקופה טובה יותר כתוצאה מאינטגרציה.

"ענף הצאן והעזים נמצא כאן בעליה, עולה הביקוש לחלב עזים, זהו ענף שאנחנו צופים לו בהחלט עתיד טוב. עם פיתוח המשקים המשפחתיים הענף יכול לקבל עידוד, לענף יש בהחלט תחזית חיובית בגולן."

מבט אופטימי לתוספת שטחי עיבוד וכניסת גידולים חדשים. עתיד וורוד לפירות היער ולשקד

"נעשים עכשיו הרבה מאוד מהלכים למציאת ענפי גידול חדשים כתוצאה מתכנית הנחלות. אנחנו בוחנים כמובן ענפי גרגרים - אוכמניות, פטל ואוסנה; גם לענף השקד יש סיכוי גדול מאוד בגולן.

בקיבוץ אל-רום, מגדל האוכמניות הגדול הוותיק בארץ נקטפו השנה ארבעה טון לשוק המקומי ומקווים לטעת שטחים נוספים בשנים הבאות ולהגדיל ל-20 טון שזו כמות גדולה מאוד. במקביל נעשות בדיקות וסקרי שוק על עתיד הענף כדי שאפשר יהיה גם לייצא.

"אנחנו נמצאים בשלבים מאוד מתקדמים של הכשרות קרקע, כאשר יוכשרו קרוב ל-8,000 דונם באזור מרכז וצפון הגולן. הרישות והמים יתבצעו בהתאם לתכנית 'מי גולן' ו'רשות המים הארצית', עם ותקציבים שתעמיד המדינה לצורך כך.

"אני רוצה להרגיש את נושא הטיפול

למרות הכל, שנה טובה עברה על החקלאים

המשך מעמוד 138

בענפי החי בגולן - בקר, רפת, פטם וצאן

"ענף הבקר נמצא בתקופה קשה ביותר. זה ענף שיתרונו בגולן הוא שטחי המרעה. בגלל היותה שנה שחונה, הייתה בעיה במרעה, אך עיקר הבעיה היא הסרת מכסים על יבוא וכניסה של בשר ממדינות אחרות בעיקר מדרום אמריקה.

"מחיר המזון כמובן עלה בצורה דרמטית, גם כתוצאה מהקטנה משמעותית בגידולי השדה השנה בגלל השנה השחונה. גידולי השדה הוקטנו השנה ב-50 אחוזים, הן בענף המזון לבעלי חיים והן בענף ירקות קיץ. היישובים העבירו את מכסות המים למטעים וחלק מיישובי גידולי השדה הקטינו אפילו יותר את הענף. מחירי התערובת והמזון לבעלי החיים עלו בהתאם, אך הענף לא קטן."

בתחום החלב נסגרו כמובן רפתות רבות בגולן?

"במשקים המשפחתיים רפתות נסגרו כבר בשנה שעברה, כתוצאה מהרפורמה. ליחידות משפחתיות קטנות שלא עמדו בקטגוריות שנקבעו במשרד החקלאות היתה אפשרות לסגור את הרפת, מדובר בכמה עשרות